Oulu-lehti 16.7.1989
Valokuva: Atte Kalajoki

Panu

Erkki Tuomikoski hiihtäen ja kirjoittaen perillä

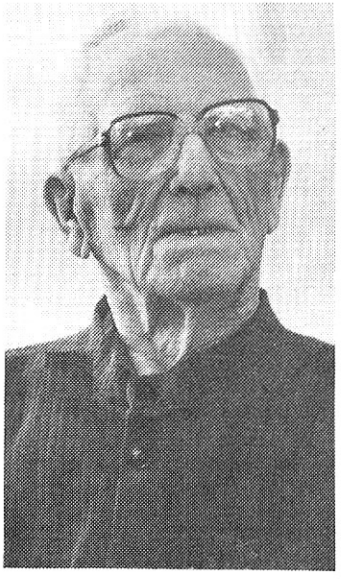

Erkki Tuomikoski on perillä 96 vuoden, 8 kuukauden ja 20 päivän jälkeen. Aloitan hiihtämisestä, vaikka lopputaival olikin kesätietä, kotitiekin se oli, sillä vanha puurtaja oli muistoissaan palannut lapsuutensa maisemiin, siihen aikaan, jolloin oli voinut sattua myös niin, Matkanivan Pietilässä ainakin, että oli viis veljestä, mutta vain yhet housut.

Erkki Tuomikoski oli hyvin suomalainen perustyyppi, joskin keskivertoihmistä paljon paljon lahjakkaampi ja ahkerampi. Moni taito oli kyllä myös harjoittelun tulos, hiihtotaito myös. Kilpahiihtäjä Erkki ei ollut eikä välittänytkään olla, paremminkin jumbo. Mukana hän kyllä halusi olla, ja kerran hän sai oikein virallisen Jumbo-palkinnon.

Hiihdellessään kerran vanhana miehenä Oulujoen jäällä hän oli tavannut oulujokisen naapurinsa **Juha Seppäsen,** jolle oli huokaillut, että tässä hän yhä taapersi, ei tullut sen parempaa eikä pärjännyt. Ja yksin oli jäänyt, kaikki hiihtokaverit olivat jo perillä. Juha oli sanonut, että jumbohan Erkki oli ollutkin ja nyt oli matkalla sarjansa viimeisenä. . .

Mailis Eskonniemi näitä muisteli, monivuotinen työtoveri ja alainen, sittemmin Erkin vanhoilla päivillä epävirallinen "yksityissihteeri", joka vanhan ystävänsä kanssa järjesteli vuosikymmenien aikana läjäytyneitä ja paljolti myös kätkeytyneitä papereita, niin että ne voitiin toimittaa joltisessakin järjestyksessä maakunta-arkistoon. Siinä puuhassa löytyivät myös monet kymmenet pakinat ja muistelukset, joita sitten vielä 95-vuotisvuonnakin ilmestyi kotiseudun lehdessä, Pyhäjokiseudussa. Ja niistä jutuista se sitten syntyi ikämiehen iloiseksi syntymäpäivälahjaksi myös hänen oma viimeinen kirjansa Matkanivalta Kirkkotielle, alaotsikkona ne viis veljestä.

Siitä kirjasta selviää, että opetusneuvos 83-vuotiaana oloneuvoksena hiihti yhden talvikauden aikana mutkin Helsinkiin, Parkanon kautta. Yhteensä 1390 km. Ja vielä seuraavanakin talvena 617 km. Kaikki on luettavissa hiihtopäiväkirjoista. Kun niihin aikoihin satuin yhteen Vikkulan kulmalla ja kyselin hiihtämisiä, Erkki vastasi: "Ei oikein suju, vaikka olen yli 80 vuotta harjoitellut."

Hyvänsuopa leikkimieli, usein myös kohteena oma itse, oli Erkin luonteen tunnusomaisimpia piirteitä, niin työn ja toimen mies ja monessa mukana kuin olikin. Ovat kyllä sanoneet, että hän oli myös äkänen opettaja, mutta luulen, että tämä muisto on lähinnä hunsvoteilla tai muilla pojanviikareille jotka määrätyssä iässä eivät pysy asiassa. Tämä opettaja vaati kuuliaisuutta, yritystä ja ihmisten tapoja.

Erkki Tuomikoski oli kauan aikaa ainakin Oulun vanhin kirjailija. Niin kuin hiihtämisen, aloitti hän myös kirjoittamisen jo edellisellä vuosisadalla. Kirjoittaminen ja puhuminen, yksi vahvimmista puolista myös se, jatkui hiihtämistäkin kauemmin. Nimimerkki **Esko Uura** seminaarin Jyskyineen tuli julkisuuteen jo 1916 ja sen Eskon palautettu runokokoelma Tuulikannel sitten omin voimin 1980. Tiesittekö?

Ehkä merkittävimmät teoksensa Eskon takana oleva Erkki julkaisi vanhoilla päivillään, kun oikeastaan vasta oli aikaa ja varaa sellaiseen. Ansiokas valikoima puheita ja artikkeleita sai nimen Elettyä ja ajateltua. Ja ajattelu kyllä näkyy. . . Aivan mainio on Suomussalmen Juntusrannan Ruhtinassalmen kouluvuoden päiväkirja Taas koulun sauna paloi. Se edustaa nuoruutta. Kypsää ikää edustaa jatkosodan päiväkirja, joka sai nimen Rakensimme Baabelin tornia. Se syntyi 1941—42 kun vapaaehtoinen Tuomikoski toimi opettajana sympaattisten vepsäläissukulaisten koulussa Laatokan Soutjärvellä. Hyvin merkittävä dokumentti.

Ystävät muistavat, että Erkki oli perustamassa viikkolehteä Perjantai, josta sitten vastasikin lähes 30 vuotta. Aluksi hän kirjoitti siihenkin nimimerkillä **Serkku,** mutta jätti sitten pakinoinnin Vappu-Kaarinalle, jonka takaa löytyi nuori Mailis Eskonniemi. (**Oskari Pako** kuuluu olleen Pikkuserkku. Mahtoiko monikaan tietää!) Liittoon, jonka toimittajanakin o.t.o. Erkki oli, hän kirjoitti nimim. **Sehvo**. Sama Sehvo pakisi sitten myös tähän **Oulu-lehteen, jonka** nimi siihen aikaan oli pelkkä Oulu.

Paljon ehtivät Erkki, Serkku ja Sehvo pakista. Ja toimittaa muutakin kuin lehtiä. Myös puhuja-pakinoitsijana näen Erkin elävänä edessäni, Oulun tai lapsuuden muisteloita — paperitta, tai puhujana aatteesta tai päivän teemasta niin nuorisoseuralaisena kuin esim. rotarina. Kevyet mullat kummullensa. . .